

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาสตราจารย์ธรรมนุญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๔ ขอให้ศาสตราจารย์ธรรมนุญสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พรรคสังคมนิยมเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เคยรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามประกาศลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓ แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ แจ้งเตือนพรรคการเมืองต่างๆ จำนวน ๓๕ พรรค ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งพรรคสังคมนิยมด้วย ปรากฏว่า เมื่อพ้นเวลาตามที่กฎหมายกำหนด (คือภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔) พรรคสังคมนิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

LIRT

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมใหม่ ตามมาตรา ๖๕
วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัย และส่งสำเนาคำร้องให้พรรค
สังคมนิยม เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคสังคมนิยมมีหนังสือ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ
พร้อมเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พรรคสังคมนิยมได้รับจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่
๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ มีกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๓๒ คน ในการดำเนินงานที่ผ่านมาพรรคได้
ใช้จ่ายเงินเพื่อการสร้างพรรคเป็นจำนวนมาก หลังจากการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ การดำเนินงาน
ในสำนักงานใหญ่ของพรรคมีปัญหาเพราะหมดเงินไปกับการเลือกตั้ง ประกอบกับกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมืองจ่ายเงินช้า ไม่มีเงินสำหรับจ่ายเป็นเงินเดือนให้กับเจ้าหน้าที่ งานในสำนักงานใหญ่ไม่เป็น
ระบบเท่าที่ควร หนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งแจ้งเดือนเรื่องการจัดทำรายงาน
การดำเนินงานกิจการของพรรค ที่ส่งไปถึงสำนักงานใหญ่ของพรรค เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔
ผู้รับชื่อ นายวีระพงษ์ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับพรรค รับแล้วไม่แจ้งให้ทราบ หัวหน้าพรรคเพิ่งได้รับหนังสือ
แจ้งเดือน เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔ จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งส่งไปถึงบ้าน
ของหัวหน้าพรรคที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อได้รับหนังสือแจ้งเดือนแล้ว หัวหน้าพรรคได้จัดทำ
รายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคฝากนางส้อย แสงไกร นำไปให้นายกฤษ ไกรคุ้ม ที่สำนักงานใหญ่
ของพรรคที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อจะได้ส่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ในวันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ โดยไม่ได้ถ่ายเอกสารจัดทำสำเนาไว้ ปรากฏว่า เอกสารได้สูญหาย
ระหว่างทางโดยไม่ได้แจ้งความไว้เป็นหลักฐาน หัวหน้าพรรคจึงจัดทำเอกสารขึ้นใหม่ แล้ว เดินทางเข้า
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ และได้ส่งเอกสารต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ สาเหตุที่ส่งช้ากว่ากำหนด เพราะวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ตรงกับวันเสาร์
และวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ตรงกับวันอาทิตย์ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาให้พรรคสังคมนิยม
สามารถดำเนินการทางการเมืองต่อไปได้ ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นดังกล่าว พรรคไม่มีเจตนาบ่ายเบี่ยง
แต่ประการใด

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณา
หากประสงค์จะชี้แจงเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองมียื่น
คำชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

LIRT

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบ และคำชี้แจงพร้อมเอกสารประกอบของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่พรรคสังคมนิยมจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๔ ถือว่าพรรคสังคมนิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ เพราะเป็นการยื่นเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) คำชี้แจงของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมที่ว่า ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรค เพื่อยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่เอกสารได้สูญหายระหว่างการนำส่งต้องจัดทำใหม่ เป็นเหตุให้การยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองล่าช้าออกไป นั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งกำหนดเวลาให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในเดือนมีนาคม หมายความว่า พรรคการเมืองมีเวลาจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ดังนั้น หัวหน้าพรรคสังคมนิยมจึงสามารถจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แล้วเสร็จและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบในวันใดก็ได้ภายในเวลาไม่เกินวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ไม่จำเป็นต้องรอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งเตือนและจัดทำเมื่อใกล้จะครบเวลาที่กฎหมายกำหนด ข้ออ้างดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมากจำนวน ๘ คน (นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายพันธ์ จันทรปาน นายมงคล สระภู่น นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ และ นายอุระ หวังอ้อมกลาง) จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยม

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญฝ่ายเสียงข้างน้อย จำนวน ๕ คน (พลโท จุล อติเรก นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายอมร รักษาสัตย์ และนายอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ) ให้ยกคำร้อง

นายอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชช์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายพันธ์ จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระภู่น

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ